

Afscheid en Verlangen

dezelfde emoties,
verschillende kleuren
in Oost-Europese
en Angelsaksische muziek

Kamerkoor Quartna

Arno Kerkhof: dirigent, piano

za 15 april 14:30 Kloosterkerk Valkenburg
zo 16 april 14:30 Lutherse kerk Maastricht

Entree: € 10

Programma

<i>Sergej Rachmaninov</i>	<i>Elegie</i> *
Zoltán Kodály	Esti Dal
Henryk Górecki	Ciemna nocka, ciemna
<i>Leoš Janáček</i>	<i>The barn owl has not flown away</i> *
Leoš Janáček	Kačena divoká
Hubert Parry	There is an old belief
<i>Ralph Vaughan Williams</i>	<i>The lake in the mountains</i> *
Ralph Vaughan Williams	The dark eyed sailor
Gerald Finzi	My spirit sang all day
<i>Edward Mac Dowell</i>	<i>To a wild rose</i> *
Béla Bartók	Zadala mamka
<i>Sergej Prokofjev</i>	<i>Romeo en Julia's vaarwel</i> *
Hans Koessler	Traurig' Scheiden
Joseph Kosma	Autumn leaves
Benjamin Britten	Concord

* *Arno Kerkhof, piano*

Over dit programma

In een roerige tijd legt Kamerkoor Quartna met muziek uit Oost-Europese en Angelsaksische landen een verbinding tussen Oost en West. Er vallen grote verschillen op in klankkleur van de muziek uit beide regio's, maar de thema's die bezongen worden liggen dichtbij elkaar. Weemoed bij vallende bladeren en gewonde dieren symboliseert het verdriet dat geliefden voelen als ze voor langere tijd afscheid van elkaar nemen. De pijn van weggaan maakt plaats voor verlangen elkaar weer te zien en vertrouwen dat dat gebeuren zal.

Kamerkoor Quartna neemt u mee naar het alledaagse leven in de 19de en 20ste eeuw en deelt met u de manier waarop op uiteenlopende wijze emoties als afscheid nemen, verdriet, liefhebben, verlangen en weerzien in muziek tot uitdrukking worden gebracht.

Het concert begint met piano, '**Elegie**' van Sergej Rachmaninov. Een Elegie kan een klaagzang zijn over de vergankelijkheid van het bestaan, een afscheid van het leven, maar ook het verlangen naar een geliefde uitdrukken.

Het eerste lied dat gezongen wordt is '**Esti dal**' van Zoltán Kodály. Het is een gebed in de duisternis van de avond. De hoofdpersoon is moe van het ronddwalen en verlangt naar een goede nacht.

Vervolgens vertelt '**Ciemna nocka, ciemna**' van Henryk Górecki over iemand die in de donkere nacht op weg is naar een geliefde en ernaar verlangt die geliefde te wekken.

Leoš Janáček's pianowerk '**The barn owl has not flown away**' over de kerkuil, komt uit de suite 'Op een overwoekerd pad'. De roep van de uil en de vreugde dat deze geen afscheid neemt van de schuur vormen de basis van dit werk.

Het lied '**Kačena divoká**', eveneens van Leoš Janáček, vertelt over een wilde eend die aangeschoten wordt en weeklaagt dat het voor haar en haar kleintjes voorbij is, maar dat zij elkaar terug zullen zien, samen wegvliegend richting de Donau.

'**There is an old belief**' van Hubert Parry drukt de hoop uit dat vrienden elkaar na het aardse tranendal weer terug zullen zien in het hiernamaals.

'**The lake in the mountains**' van Ralph Vaughan Williams is gecomponeerd als filmmuziek. Een groep Duitse soldaten ontsnapt en komt na een moeizame tocht bij een verstild bergmeer in Canada aan; daar wordt voor een moment alle spanning vergeten.

'**The dark-eyed sailor**', eveneens van Ralph Vaughan Williams, verhaalt over een jonge dame die afscheid nam van haar verloofde, een zeeman. Na jaren ziet ze hem weer. Het lied is een oproep aan meisjes trouw te blijven; immers, op een sombere ochtend volgt een stralende dag.

'**My spirit sang all day**' van Gerald Finzi laat het onvermogen zien verlangens in woorden uit te drukken. Pas als de vrouw er is, lukt het te roepen: 'jij bent het, jij bent mijn vreugde'.

Edward Mac Dowells pianowerk '**To a wild rose**' is een intieme ode aan de bloem van de liefde.

In '**Zadala mamka**' van Béla Bartók horen we een treurige dochter die gedwongen werd afscheid te nemen van haar moeder en ver van huis terechtkwam in een slecht huwelijk.

'**Romeo en Julia**' is een ballet van Sergej Prokofiev gebaseerd op de tragedie van William Shakespeare. In het laatste deel van de suite voor piano solo zijn we getuige van het afscheid van Romeo en Julia. In de muziek is hoorbaar dat eerst Julia en daarna Romeo 'binnenkomt', waarna Julia uiteindelijk alleen achterblijft. Prokofievs muziek heeft een enorme dramatische lading en is daarmee bijzonder ontroerend.

In '**Traurig Scheiden**' van Hans Koessler klinkt het vervolg op het verhaal van Romeo en Julia: een droevig afscheid, zo droevig dat zelfs het gezang van vogels pijn doet. Als ze elkaar niet spoedig weer zullen zien, heeft het leven geen zin meer.

Het gevoel van afscheid is in '**Autumn leaves**' van Joseph Kosma minder heftig. Als de bladeren vallen in de herfst en de winter eraan komt, worden gevoelens van eenzaamheid sterker. Terugdenken aan de voorbije mooie zomer leidt tot groot gemis van de geliefde.

Uiteindelijk bezingt '**Concord**' van Benjamin Britten een alles overstijgend gevoel van eendracht dat zorgt voor voorspoed en geluk; mettertijd rijpt dit als een vrucht. Eendracht en tijd hebben elkaar nodig, 'verlangen naar elkaar'.

Componisten, teksten, vertalingen

Sergej Rachmaninov – Elegie

Sergej Rachmaninov (1873-1943) was een Russisch pianist en componist. Al op zijn twaalfde begon zijn voorbereiding voor het conservatorium. Hij doceerde piano aan het Mariïnski-instituut in St. Petersburg. Als componist is hij vooral bekend geworden door zijn pianoconcerten.

Zoltán Kodály – Esti dal

Zoltán Kodály (1882-1967) was een Hongaars componist en muziekpedagoog. Onder invloed van Bartók ging hij volksmuziek verzamelen, die hij verwerkte in zijn composities. Hij doceerde muziektheorie en compositie aan het conservatorium in Boedapest. Esti dal: Avondlied.

Erdő mellett estvélédtem,
Subám fejem alá téttem,
Összetéttem két kezemet,

De schemering heeft me bij de bosrand bereikt.
Ik legde mijn cape onder mijn hoofd,
Vouwde mijn handen,

Úgy kértem jó Istenemet:
Én Istenem, adjál szállást,
Már meguntam a járkálást,
a bujdosást,
Az idegën földön lakást.
Adjon Isten jó éjszakát,
Küldje hozzám szent angyalát,
Bátoritsa szívünk álmát,
Adjon Isten jó éjszakát.

en bad tot mijn God:
Geef mij onderdak.
Ik ben zo moe van het zwerven,
Van het lopen en schuilen,
Van leven in vreemde landen.
Heer, geef mij een goede nacht,
Zend mij een heilige engel,
Geef moed aan de dromen van mijn hart,
Schenk mij een goede nacht.

Henryk Górecki – Ciemna nocka, ciemna

Henryk Górecki (1933-2010) was een Pools componist, leerling van Karol Szymanowski. In 1992 scoorde hij een onverwachte wereldwijde 'hit' met zijn derde symfonie, de Symfonie van de treurzangen. Ciemna nocka, ciemna is een Pools volksliedje uit de Kurpie regio.

Ciemna nocka, ciemna,
ja jade do ciebie.
Choćbyś ty usnena,
obudze ja ciebie.

Duister is de nacht, zo duister,
En ik kom naar je toe.
Als je slaapt, mijn liefste,
Zal ik je wekken.

Choćbyś ty usnena,
tym modrym oceckiem.
To jo cie obudze
łagodnym słóweckiem.

Als je slaapt, mijn liefste,
Je blauwe ogen gesloten
Zal ik je wekken
Met mooie woorden.

Ciemna nocka, ciemna
ja jade do ciebie.
Choćbyś ty usnena,
obudze ja ciebie.

Duister is de nacht, zo duister,
En ik kom naar je toe.
Als je slaapt, mijn liefste,
Zal ik je wekken.

Leoš Janáček – The barn owl has not flown away

Leoš Janáček (1854-1928) was een Tsjechische componist die studeerde in Praag, Wenen en Leipzig. Hij is o.a. bekend door zijn opera's als Jenůfa en Katja Kabanová en zijn pianocyclus Op een Overwoekerd Pad. Net als Bartók en Kodály werd hij geïnspireerd door volksmuziek.

Leoš Janáček – Kačena divoká

Kačena divoká letěla z vysoka,
šohaj dobrý střelec, střelil ji do boka,
levého pod pravú nožičku.
Ona zaplakala, sedňa na vodičku;
hořko zaplakala, na Boha zvolala:
Ach Bože, Rozbože, už jsem dolétala!
Ubohá kačcica, už jsem dolétala,
už jsem svá káčátka, už jsem dochovala.
Moje drobné děti nedělají škody;
sednú na Dunaju,
kalnú vodu pijú, tvrdý písek jedá.
Vy drobná káčátka, polet'te vy za mnou!
Šak my poletíme k velkému Dunaju.

Een wilde eend vloog zo hoog, een jonge vent, een
goede schutter, schoot haar in haar rechterzij, net
onder haar pootje.
Zij begon te wenen en streek neer op het water;
bitter huilde zij en riep tot de Heer:
Ach Heer, lieve Heer, ik zal nooit meer vliegen!
Och, ik arm klein eendje, ik zal nooit meer vliegen,
ik kan niet langer over mijn kleintjes waken.
Mijn kleine kindjes doen niemand kwaad;
ze zwemmen in de Donau,
drinken troebel water en eten het harde zand.
Mijn kleine eendjes, vlieg mij achterna!
Wij zullen wegvliegen naar de grote Donau.

Hubert Parry – There is an old belief

Charles Hubert Parry (1848-1918) werd geboren in Bournemouth. Hij componeerde veel (vooral religieuze) koormuziek, oratoria en orkestwerken. Zijn bekendste werk is 'Jerusalem', dat elk jaar bij de Last Night of the Proms door het hele publiek wordt meegezongen. There is an old belief is deel van de cyclus Songs of Farewell, geschreven aan het eind van zijn leven.

There is an old belief,
That on some solemn shore,
Beyond the sphere of grief
Dear friends shall meet once more.
Beyond the sphere of Time
And Sin and Fate's control,
Serene in changeless prime
Of body and of soul.
That creed I fain would keep
That hope I'll ne'er forgo,
Eternal be the sleep,
If not to waken so.

Volgens een aloud geloof
Zullen op een heilige kust
Voorbij dit tranendal
Oude vrienden elkaar weerzien.
Weg van het rijk van Tijd en Zonde
Waar het Lot regeert,
Sereen in eeuwigdurende jeugd
Van lichaam en geest.
Aan dat geloof wil ik vasthouden
Die hoop zal ik nooit laten varen
Moge mijn slaap eeuwig zijn
Als ik niet zo wakker word.

Ralph Vaughan Williams – The lake in the mountains

Ralph Vaughan Williams (1872-1958) was een Engels componist en leerling van Hubert Parry. Hij werd o.a. sterk geïnspireerd door Britse muziek uit de zestiende eeuw (zoals in zijn Fantasia on a Theme by Thomas Tallis), en door Engelse volksliedjes, zoals The Dark Eyed Sailor. Geliefd is ook zijn vioolcompositie The Lark Ascending.

Ralph Vaughan Williams – The Dark Eyed Sailor

It was a comely young lady fair,
Was walking out for to take the air;
She met a sailor all on her way,
So I paid attention to what they did say.

Said William, "Lady, why walk alone?
The night is coming and the day near gone."
She said, while tears from her eyes did fall,
"It's a dark-eyed sailor that's proving my downfall.

"It's two long years since he left the land;
He took a gold ring from off my hand,
We broke the token, here's part with me,
And the other lies rolling at the bottom of the sea."

Then half the ring did young William show,
She was distracted midst joy and woe.
"O welcome, William, I've lands and gold
For my dark-eyed sailor so manly, true and bold."

Then in a village down by the sea,
They joined in wedlock and well agree.
So maids be true while your love's away,
For a cloudy morning brings forth a shining day.

Een lieflijke schone jonge dame,
Liep te wandelen in de frisse lucht;
Onderweg ontmoette ze een zeeman,
En ik luisterde aandachtig naar wat ze zeiden.

William sprak: "Dame, waarom loopt u zo alleen?
Het wordt nacht, de dag is bijna voorbij."
Zij sprak, terwijl tranen over haar wangen
stroomden, "Een donker-ogige zeeman is mijn ondergang".

"Twee jaar geleden is hij vertrokken;
Een gouden ring nam hij van mijn hand,
We braken het liefdesteken in tweeën, dit is de ene helft,
De andere ligt over de zeebodem te rollen."

Toen haalde William de halve ring tevoorschijn,
Zij wist niet of ze moest huilen of lachen.
"O welkom, William, ik heb geld en land
Voor mijn donker-ogige, stoere, trouwe en stoutmoedige zeeman."

In een dorp bij de zee
Trouwden ze en hadden het samen goed.
Dus meisjes blijf je geliefde trouw als hij op reis is,
Want op een bewolkte ochtend volgt een stralende dag.

Gerald Finzi – My Spirit Sang All Day

Gerald Raphael Finzi (1901-1956) was een Brits componist. Hij is vooral bekend door zijn koorwerken, veelal gebaseerd op werken van belangrijke dichters, maar hij schreef ook instrumentale werken, zoals cello- en klarinetconcerten. My Spirit Sang all Day is een zetting van een gedicht van Robert Bridges (1844-1930).

My spirit sang all day
O my joy!
Nothing my tongue could say,
Only My joy!
My heart an echo caught
O my joy

In mijn geest zong het heel de dag
O wat een vreugde!
Niets kon mijn tong uiten,
Alleen mijn vreugde!
Mijn hart ving een echo op
O wat een vreugde

And spake, Tell me thy thought,
Hide not thy joy.
My eyes gan peer around
O my joy
What beauty hast though found?
Shew us thy joy.
My jealous ears grew whist;
O my joy
Music from heaven is't,
Sent for our joy?
She also came and heard;
O my joy
What, said she, is this word?
What is thy joy?
And I replied, O see,
O, my joy
'tis thee, I cried, 'tis thee:
Thou art my joy!

En sprak, Zeg me wat je denkt,
Verberg je vreugde niet.
Mijn ogen keken in het rond
O wat een vreugde
Wat voor schoonheid heb je gevonden?
Toon ons je vreugde.
Mijn jaloerse oren werden stil;
O wat een vreugde
Is het hemelse muziek,
Ons gezonden tot onze vreugde?
Ook zij kwam en hoorde het;
O wat een vreugde,
Wat, vroeg ze, is dit woord?
Wat is je vreugde?
En ik antwoordde, O zie,
Mijn vreugde,
Jij bent het, riep ik, jij bent het:
Jij bent mijn vreugde!

Edward Mac Dowell – To a wild rose

Edward Alexander MacDowell (1860-1908) werd geboren in New York en studeerde o.a. in Parijs en Frankfurt, waar hij Liszt en Clara Schumann ontmoette. Hij componeerde in een laatromantische stijl, en liet zich voor zijn pianosuites inspireren door het Amerikaanse landschap.

Béla Bartók – Zadala mamka

Béla Bartók (1881-1945) was een Hongaars componist en pianist. Hij verzamelde Hongaarse volksmuziek, en baseerde er composities op, zoals Zadala Mamka (bruiloftslied uit Poniky). Naast pianowerken componeerde hij opera's en orkestwerken (o.a. zijn beroemde Concert voor Orkest). De politieke situatie in Europa deed hem in 1940 besluiten naar de Verenigde Staten te emigreren.

Zadala mamka, zadala dcéru
Daleko od sebe,
Zakazala jej, prikázala jej:
Nechod' deéro ku mne!

Ja sa, udelám ptáčkóm jarabým,
Poletím k mamičke.
A sadnem sitam na zahradečku,
Na bielu laliju.

Een moeder stuurt haar kleine meisje
Naar een afgelegen land,
Streng zegt zij: Volg je man
En kom nooit meer bij mij terug.

Zie, ik zal mij veranderen in een vogel
En terugvliegen naar mijn moeders huis.
Daar zal ik wachten in haar tuin,
Gezeten op de stengel van een witte lelie.

Vyjde mamička: čotoza ptáčka,
Čo tak smutne spieva?
Ej, hešu, ptačku jaraby,
Nelámaj laliju!

-Ta daly ste mňa za chlapa zlého
Do kraja cudzieho;
Veru mne je zle, mamička milá,
So zlým mužom byti.

De moeder kwam naar buiten: Wie is deze vogel?
Vreemd is haar zang en verdrietig.
Ga weg nu, jij kleine vogel,
Van de stengel van mijn witte lelie.

Je hebt mij naar een slechte man gestuurd,
moeder, In een ver land.
Ach lieve moeder, het is hard zo'n bittere smart
Te moeten lijden in een ver land.

Sergej Prokofiev – Romeo en Julia's vaarwel

Sergej Prokofjev (1891-1953) werd geboren in Oekraïne en studeerde piano, compositie en directie aan het conservatorium in Leningrad. Hij componeerde symfonieën, pianoconcerten, opera's en balletmuziek. Geliefd is ook zijn voor kinderen geschreven Peter en de Wolf.

Hans Koessler – Traurig' Scheiden

Hans Koessler (1853-1926) was een in Beieren geboren componist die in München studeerde bij o.a. Joseph Rheinberger. Na te hebben gedoceerd in Dresden verkast hij naar het door Franz Liszt gestichte conservatorium in Boedapest, waar o.a. Bartók en Kodály zijn leerlingen waren. De laatste nam zijn docentschap compositie over.

Das war ein traurig' Scheiden
im Reif und kalten Schnee,
als wir zu langem Meiden
sagten einander Ade.

Nun wird mir von dem Sange
der Vöglein bang und weh',
aus ihrem hellen Klange
schallt mir dein traurig Ade.

Voll Grams sind meine Lieder,
die Blum' verwelkt, o weh.
Und kehrst du nicht bald wieder,
sag' ich dem Leben Ade.

Het was een verdrietig afscheid
in vrieskou, rijp en sneeuw,
toen we elkaar voor lange tijd
vaarwel zeiden: adieu!

Nu slaan angst en pijn mij om het hart
als ik vogeltjes hoor fluiten,
in hun zuivere klanken
weerklinkt jouw verdrietig adieu!

Vol bitterheid zijn mijn liederen,
de bloem verwelkt jammerlijk.
En als jij niet spoedig terugkeert,
zeg ik het leven adieu!

Joseph Kosma, arr. A. Carter – Autumn leaves

Joseph Kosma (1905-1969) werd geboren in Boedapest en kreeg zijn opleiding aan het conservatorium aldaar. Hij verhuisde naar Parijs en werd het meest bekend door zijn zetting van het lied Les Feuilles Mortes op tekst van Jacques Prévert, dat wij hier zingen in de Engelstalige bewerking van Andrew Carter.

Autumn leaves fall and are swept out of sight,
The words that you said have come true,
Autumn leaves fall and are swept out of sight,
So is the memory of love that we knew.

Herfstbladeren vallen en waaien uit het zicht,
Wat je voorspelde is gebeurd,
Herfstbladeren vallen en waaien uit het zicht,
Net als de herinnering aan onze liefde.

The wind of forgetfulness blows them
Into the night of regret,
The song you would so often sing
Is echoing, echoing yet.

De wind der vergetelheid blaast ze
Naar de nacht van berouw,
Het lied dat je zo vaak zong
Klinkt nog na, nog na.

The falling leaves drift by the window,
The autumn leaves of red and gold;
I see your lips, the summer kisses,
The sunburned hands I used to hold.

De vallende bladeren waaien langs het raam,
De rode en gouden herfstbladeren;
Ik zie jouw lippen, de zomerse kussen,
De zongebruinde handen die ik vasthield.

Since you went away, the days grow long,
And soon I'll hear cold winter song;
But I miss you most of all, my darling,
When autumn leaves start to fall.

Sinds je weg bent duren de dagen zo lang,
En spoedig zal ik het oude lied van de winter
horen; Maar het meest van al mis ik je, mijn lief,
Wanneer de herfstbladeren gaan vallen.

Benjamin Britten – Concord

Benjamin Britten (1913-1976) was een Engels componist, pianist en dirigent. Hij was een zeer veelzijdig en productief componist, die symfonische werken schreef maar ook kamermuziek, koorwerken, liederen en opera's, zoals de beroemde opera Peter Grimes.

Concord, Concord is here,
Concord is here
Our days to bless
And this our land, our land to endure
With plenty, peace and happiness.
Concord, Concord and Time,
Concord and Time each needeth each:
The ripest fruit hangs where
Not one, not one, but only two, only two can reach.

Eendracht, hier is eendracht,
Eendracht is hier
Om onze dagen te zegenen
En ons land te begiftigen
Met overvloed, vrede en geluk.
Eendracht, Eendracht en de Tijd,
Eendracht en de Tijd hebben elkaar nodig:
Het rijpste fruit hangt daar waar
Alleen die twee er samen bij kunnen.

Over de dirigent:

Arno Kerkhof (1973) studeerde aan het Maastrichts conservatorium piano, orgel en kerkmuziek. Vervolgens studeerde hij orgel aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam, waar hij in 1999 cum laude het diploma Uitvoerend Musicus behaalde. Hij behaalde prijzen op internationale orgelconcoursen en bouwde een concertpraktijk op met regelmatige optredens in Helsinki, Thüringen, Italië, Denemarken, Nederland en België. Hij is dirigent-organist van het St.-Petruskoor van de dekenale Grote Kerk te Sittard en van het St.-Ceciliakoor van de Nicolaaskerk te Valkenburg, dirigent van Vocaal Ensemble Arabesque te Geleen en sinds september 2007 van Quartna. Daarnaast is hij actief als pianist en is hij als docent piano verbonden aan muziekschool Schunck in Heerlen.

Over Quartna

Kamerkoor Quartna telt ongeveer 24 leden, amateurzangers, vaak al lang geleden neergestreken in Maastricht.

Quartna bestaat sinds 1983 en geeft jaarlijks enkele concerten, soms in samenwerking met ensembles en solisten, en soms met een ander koor. Naast renaissance-, barok- en romantische muziek zingt het koor ook hedendaags werk.

Zangers

Sopraan:

Tjitske Bakker

Marijke Berger

Els Geelen

Lineke de Kruijf

Paula van Lienen

Mieke van Lith

Alt:

Sabine Hallmans

Lia Harmsen

Marie-José Hassing

Nelly Kuijs

Maria Lemmens

Brigitte Le Normand

Marjan van Ooij

Tenor:

André van Ooij

Alex Peters

Wim Schouten

Jeroen Winkels

Bas:

Paul Dovermann

Geer Hoppenbrouwers

Jan Klerkx

Jo Pasmans

Peter Peters

Jos Verjans

Kamerkoor Quartna kan altijd nieuwe leden, vooral mannen, gebruiken!

Koorervaring, een goede stem en enthousiasme zijn een pré!

We zingen elke donderdagavond van 19:30 tot 21:45 uur in OBS De Regenboog, Bergmansweg 100 in Scharn – Maastricht. Kom een keer meezingen!

U kunt bellen: 06-46547282 (Lineke) of mailen: info@quartna.nl